

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE III

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

Det har behaget Hans kongelige Højhed Prins VALDEMAR efter Anmodning fra Marineforeningen at modtage Hvervet som dennes Æresformand.

SENDEMANDSMØDET

afholdes den 29. April i Nationals Selskabslokaler.

DEN AARLIGE STIFTELSESFEST

afholdes den 30. April i Studenterforeningens Lokaler.

Nærmere Meddelelse om disse Møder vil fremkomme i næste Nummer, som vil udkomme den 22. April.

25-AARS JUBILÆUM FOR AARGANG 1891

Se Meddelelsen i forrige Nummer

LOKALKREDSSEN FOR KØBENHAVN OG OMEGN

Aarsberetning for 1915

(Udsendt forinden Generalforsamlingen 16. Marts)

Idet Bestyrelsen for anden Gang udsender Beretning om Foreningens Virksomhed, er det den en Glæde først og fremmest at kunne bringe en Tak til flere Medlemmer for Gaver, der er tilstillet Foreningen.

Kontant modtog denne fra:

Grosserer <i>R. Seifert</i>	Kr. 100. 00
Restauratør <i>Mouritzen</i>	- 25. 00
Restauratør <i>Bendix</i>	- 25. 00
Ialt	Kr. 150. 00

hvilke Beløb ekstraordinært er tilskrevne Foreningens Fond.

Fra en Kreds af Medlemmer har Foreningen modtaget en Dirigentklokke og et Flag med tilhørende Stang. Begge disse Gaver blev overrakt Foreningen ved en Fest, der afholdtes sammen med Landsforeningen den 30. April 1915.

Fuldmægtig *Riise* har skænket Foreningen nogle smukke Vagtskilte, som vil vække Minder hos vore Medlemmer, naar vi finder Lejlighed til at anvende dem.

Endelig har 2 af Foreningens Medlemmer bekostet Udgivelse af en Medlemsfortegnelse, og fra Restauratør *Vilh. Nielsen* har Foreningen modtaget et Bordflag med Flagstang af Malm.

Vi bringer endnu en Gang Giverne Foreningens Tak.

Foruden den i det foregaaende omtalte Fest den 30. April 1915,

foretog Foreningen en Udflugt pr. Skib Torsdagen den 8. Juli 1915 til Skodsborg. Vi mindes med Vemod Marineflyveren, Premierløjtnant *Hoeck*, der uforfærdet tumlede sig i Luften rundt om »Holger Danske« og bragte os en Hilsen fra den danske Luftflaade.

Fredagen den 5. November foretoges efter Indbydelse et Besøg paa Carlsberg Bryggerierne. Dagen afsluttedes med et Torskegilde i Studenterforeningen.

Bestyrelsen har i Vinter søgt at realisere Tanken om en maa-nedlig Mødeaften.

Den første af disse fandt Sted den 6. December. Grosserer *Schou* foreviste Lysbilleder og fortalte om sin Rejse til Indien. Tilstromningen var saa stærk, at vi næste Gang maatte tage et større Lokale. Samme Aften fejrede vi vor gamle Kammerat, Veteranen *Chr. Andersen*, som var bleven udnævnt til Dannebrogsmænd.

Medens de selskabelige Formaal saaledes vel i det hele maa siges at være varetagne i Overensstemmelse med Foreningens Plan, har det kun i ringe Grad været muligt at løse noget af de øvrige Programpunkter, idet Foreningens Aarsoverskud, som medfølgende Regnskab udviser, kun udgjorde Netto Kr. 906.17, hvoraf ifølge Lovene skal afskrives til Fordel for Fondet 10 % af Kontingenterne eller ca. 175 Kr.. Af ovennævnte 906 Kr. 17 Øre haves ca. 600 Kr. i Kontanter, Resten er endnu ikke indgaaede Kontingenter for 1915. Det vil saaledes ses, at Foreningens Virkemidler er begrænsede, hvorfor Bestyrelsen har ment, at den først og fremmest burde henlede Opmærksomheden paa at konsolidere Foreningens Finanser, fremfor at anvende Penge til Løsning af Sager, som ligger over Foreningens Kræfter.

Bestyrelsen har dernæst først og fremmest overvejet, om der var Mulighed for at bringe Udgifterne ned, men dette er saa langt fra

at være Tilfældet, at man tværtimod maa regne med, at Opretholdelsen af Foreningens Kontor med fornøden Medhjælp vil kræve større Beløb i Fremtiden end hidtil. Man er derfor enedes om, at det maatte forsøges at skaffe Foreningen forøgede Indtægter, og dette tænkes opnaaet paa følgende Maade, som herved fremsættes til Overvejelse for vore Medlemmer:

Udover det i Lovene fastsatte Kontingent af 3 Kr. betales til Lokalforeningen et Ekstrakontingent af 2 Kr., saaledes at den samlede aarlige Ydelse bliver 5 Kr. Af dette Ekstrakontingent betales til Hovedforeningen 50 Ore aarlig pr. betalende Medlem samt, saalænge Bladet ikke betaler sig, ekstra 10 Ore pr. Medlem. Af Rest-

beløbet anvendes 40 Ore pr. Medlem til Understøttelse til Medlemmer, der rammes af Sygdom eller Dødsfald, naar Anmodning derom fremsættes. Det Beløb, som ikke finder Anvendelse hertil, henlægges til Fondet. Restbeløbet anvendes til almindelige Foreningsformaal.

Bestyrelsen er ikke blind for, at Tidspunktet ikke er det bedste for en Kontingentforhøjelse, men der gives ingen anden Udvej, saafremt Foreningen skal kunne hævde Stillingen som mere end en rent selskabelig Forening, og vi anbefaler derfor Forslaget til vore Medlemmers velvillige Overvejelse.

DRIFTSREGNSKAB

FOR AARET 1915

	Kr.	Øre		Kr.	Øre
Administration, Kontorleje og Kontorhold.....	596	13	Kontingent med Fradrag af Hovedforeningens Andel ..	1750	50
Foreningens Formaal	120	00	Bidrag til selskabelige Sammenkomster	100	00
Inkassator	243	20	do. til Foreningens Formaal	115	00
Selskabelige Sammenkomster	97	80			
do. Saldo at overføre	2	20			
Overskud at overføre	906	17			
	1965	50		1965	50

BALANCE

PR. 31. DECEMBER 1915

	Kr.	Øre		Kr.	Øre
Indestaaer i Bikuben	2137	22	Fondet: Saldo 1/1 1915	Kr. 129.	38
Kassebeholdning	3	57	Gaver i 1915	- 150	00
Kontingentrestancer	616	50	Renter og forsk. Indtægter	- 80.	74
				360	12
			Sangbog: Gaver i 1915	275	00
			Selskabelige Sammenkomster — Saldo	2	20
			I Mellemlægning med Hovedforeningen	1210	80
			At overføre i ny Regning	906	17
	2754	29		2754	29

Revideret. Kassebeholdningen eftersat og fundet rigtig.

G. Riise.

K. Hastrup.

Kassereren.

GENERALFORSAMLINGEN DEN 6. MARTS 1916.

Lokalkredsens Generalforsamling i Citys Lokaler havde samlet ca. 125 Medlemmer. Formanden, Overretssagfører *Schoustrup*, indledede med at foreslaa Assistent *Sørensen* til Dirigent, hvilket Hver denne modtog, hvorefter Dirigenten oplyste, at Generalforsamlingen var lovligt indvarslet.

Efter at have oplæst Dagsordenen, som vil være Medlemmerne bekendt, gaves Ordet til Formanden, som gjorde Rede for Aarets Begivenheder og blandt andet meddelte, at Fondet — væsentlig ved Gaver — er naaet til en Størrelse af ca. 500 Kroner. Endvidere omtalte Formanden Bestyrelsens Virksomhed indenfor de givne Rammer og det økonomiske Tryk, hvorunder den arbejdede, hvilket gjorde Opfyldelsen af de i Lovene fastsatte Formaal ret vanskelig eller umulig. Medlemsantallet for Københavnskredsen var nu steget til 1285.

Kassereren, fhv. Skolebestyrer *Teisen*, aflagde dernæst det reviderede Regnskab og knyttede dertil en Del Bemærkninger om Status i det Hele. Hans Udtalelser modtoges med Paaskønnelse af hans energiske Arbejde.

Endelig naaede man til det Punkt paa Dagsordenen, som kunde ventes at medføre livlig Diskussion, nemlig Bestyrelsens Forslag til et Ekstrakontingent af 2 Kr. pro anno. Formanden fremsatte Forslaget og gjorde Rede for de tvingende Grunde, som, efter mange og lange Overvejelser, havde foranlediget dette Skridt, og de Betæneligheder, Bestyrelsen, navnlig af Hensyn til de mindre velstillede af Medlemmerne, havde næret, forinden man af Hensyn til Foreningens hele Trivsel og ikke mindst af Hensyn til Formaalenes Opfyldelse havde fremsat Forslaget for Generalforsamlingen. Han gjorde utrykkelig opmærksom paa at det var enhver Ret at benytte sig af Forslagets sidste Punkt, som tillader Fritagelse for Ekstrakontingentet, og at dette selvfølgelig blev en Sag mellem Vedkommende og Bestyrelsen og vilde blive behandlet med største Diskretion; ingen falsk Stolthed burde afholde den, som har mindre godt Raad, fra at meddele Bestyrelsen sit Ønske om Fritagelse for Ekstrakontingentet. I Diskussionen deltog bl. a. Havneassistent *Hansen*, Fuldmægtig *Riise*, Assistent *Sørensen*, Smedemester *Nielsen*, d'Hr. *Kohl*, *Lindner* og *Soderlund-Nielsen*. Hr. *Axel Nielsen* talte, efter at have anbefalet Forslagets Vedtagelse, smukt for Kassereren, hvis Arbejde han ydede megen Anerkendelse. Efter yderligere Diskussion skred

man dernæst til Afstemning. Ved denne vedtoges Forslaget med 92 Stemmer.

Ved det paafølgende Bestyrelsesvalg genvalgtes den samlede Bestyrelse enstemmigt og under et, idet Dirigenten erholdt Generalforsamlingens Samtykke til at foretage Valget paa denne Maade.

Til Revisorer genvalgtes Fuldmægtig *Riise* og nyvalgte Assistent *Sørensen*, medens Planteskoleejer *Hastrup* afgik efter Tur.

Derpaa talte Kammerjunker *Lindholm* smukt for Bestyrelsen og dennes Bestræbelser for at vedligeholde det hyggelige og tvangfri Samvær mellem Medlemmerne. Talen modtoges med stærkt Bifald, hvorefter Formanden bragte Dirigenten en Tak for hans fortræffelige Ledelse af Forhandlingerne og udbragte et Leve for ham, hvorpaa denne erklærede Mødet for hævet.

Til Slut foretoges Valg af 51 Sendemænd (og 20 Suppleanter) til Landsgeneralforsamlingen i April.

Ved det paafølgende Smørrebordsbord og Kaffen herskede en fornøjelig Stemning. Forhaabentlig vil det nye Foreningsaar, som nu er indledet, forløbe smukt, til Gavn for Marineforeningen, og under fortsat Vækst ikke blot for Kredsen her i Byen, men Kredsen over hele Landet.

MARINEFORENINGENS KØBENHAVNS KREDS

En smuk Gave

De ca. 300 Medlemmer, der deltog i Stiftelsesfesten den 30. April 1915 i Studenterforeningen, ved hvilken Lejlighed Lokalforeningen modtog sine første synlige Samlingsmærker, Flaget som Gave fra Grosserer *Valdemar Schou*, og Klokken som Gave fra en Kreds af Medlemmer med Hr. Tømmermester *P. Topp* i Spidsen, vil maaske erindre, at det ved samme Lejlighed tilbødes Foreningen en ejendommeligt og sikkert til Brug ved lignende Sammenkomster for Formand eller Dirigent højt velkommen Gave, nemlig en Raaber, som særlig vil komme til Anvendelse hvor en Meddelelse mundtlig skal bringes til en større Forsamlings Kundskab.

Som bekendt er det ikke let i en Forsamling af 2-300 Mennesker, som taler sammen og tillige rasler med Knive og Gaffer, at trænge igennem Støjen; dette har vi Erfaring for fra tidligere Møder, hvor Formandens energiske Brug af Klokken ikke altid

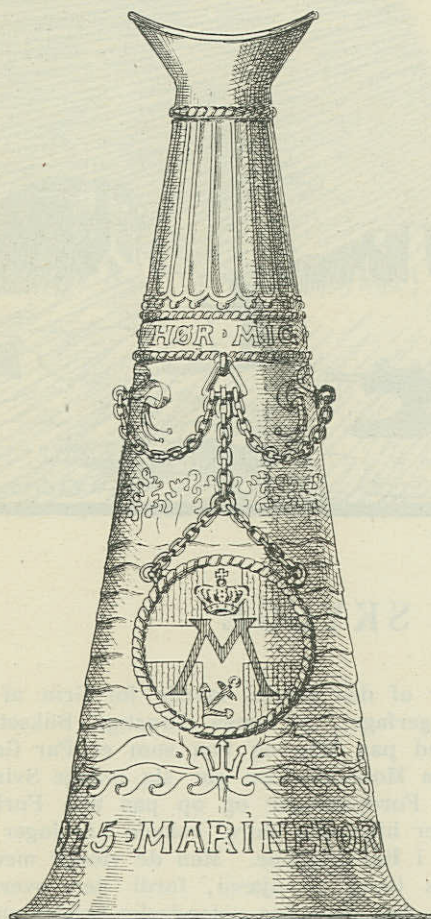

følges af lydhør Opmærksomhed, hvilket dog ikke altid turde være Klokkens Skyld. Raaberen vil næppe nogen sidde overhørig.

Denne nye Gave til Foreningen bliver i hvert Tilfælde uden Mage i sin Art og et Stykke Kunstindustri med direkte Tilknytning til vor Forening; Raaberen bærer Foreningens Mærke, og det er Tanken at fastgøre Sølvmedailler, hvori indgraveres Navnene paa Mænd, som har indlagt sig særlig Fortjeneste af Marineforeningens Lokalkreds, i de Sølvkæder, som omgiver Raaberen og forbinder Skjoldene paa dens Sider.

Ved Udførelsen af Raaberen var det naturligt at søge tilvejebragt et Materiale med historisk Tilknytning til Flaadens store Minder, ligesom det i sin Tid lykkedes til Klokkens Stol at fremskaffe Eg fra Blokskibet »Indfødsretten«, som fandt sin Grav i Kongedybet den 2. April 1801. Men det lykkedes ikke Giverne, hvis Tanke det var eventuelt at benytte Kobber fra et af de gamle Linjeskibe eller Fregatter at faa fat i saadant, og man maatte derfor nøjes med almindelig Kobberplade, som forøvrigt ved selve den Tid, hvori Raaberen kommer til Verden, og den Mangel paa dette Materiale, som er forhaanden i disse Krigens Aar, kan blive historisk nok for kommende Slægter.

Som det vil ses af Tegningen, er Raaberens Sider smykket med maritime Symboler, udførte i Relief. Paa den ene Sider bærer

Raaberen Foreningens Emblem, i hvilket det hvide Kors dannes af en indlagt Sølvplade, som er drevet ned i Kobberet, medens Krone, Bogstav og Anker er lagt paa i Relief derover. Skjoldet paa Raaberens modsatte Side viser ligeledes det hvide Kors paa den kobberrode Bund, herover lægges et kronet Anker. Sølvkæderne, der symbolsk sammenholder Skjoldene er, som foran nævnt, beregnede til ogsaa at give Plads for Sølvmedailler paa hvilke betydningsfulde Navne eller Data i Foreningens Historie vil blive graverede til Ære for Manden eller Begivenheden og til Underretning for vore Efterkommere.

Udførelsen er lagt i Hænderne paa Ciselør Frk. *Thyra Vieth*, Leder af Ciselørværkstedet paa »Hjemmet for Vanføre«, hvis sjældent smukke drevne og udskaarne Arbejder vil være kendt fra Udstillinger. Den unge Ciselør *Axel Schou* udfører Drivningen og Udformningen under Frk. Vieths kyndige Ledelse.

Indlægningen af Sølvkorset i Emblemet og Udførelsen af Sølvkæder og øvrigt Udstyr udføres af Sølvmedene *Grann* og *Lagly*, som ogsaa har smedet Raaberens Form, inden Drivningen paabegyndtes.

Giverne er Ingeniør *Poul Thønning*, Arkitekt *C. Thønning*, Kontorchef *Burchardt*, Tømmermester *P. Topp*, Tømmermester *N. Holleufer*, Kartograf *Lillie*, Ingeniør *L. Saltoft* og Tømmermester *Ferd. Høyer*.

Naar denne værdifulde Gave ved Stiftelsesfesten den 30. April første Gang tages i Brug, vil Foreningen sikkert vide at yde d'Hrr. Givere den varmeste Tak for deres Offervillighed.

Tegningen er udført af Arkitekt *Marston*.

ODENSE KREDSEN

afholdt ordinær Generalforsamling den 27. Februar i Fyns Forsamlingshus. Der var mødt ca. 100 Medlemmer. Overværkfører *Grundmann* valgtes enstemmigt til Dirigent, og gav Ordet til Formanden, Telefonmester *Buchgreitz*, der aflagde Aarsberetning. Af denne fremgik det at Kredsen nu tæller 171 Medlemmer, imod 142 i Fjor, uagtet der har været en Afgang paa 16 Medlemmer, hvoraf 5 er afgaaet ved Døden, 4 fraflyttet Kredsen, 7 udmeldte eller slettede. Ved hver af Begravelserne har Flaget paraderet med Flagvagt og en stor Del af Medlemmerne. Af Sammenkomster nævntes følgende: den 10. Maj afholdtes Marinestævne i Odense for alle de fynske Kredse, Stævnet sluttede med en prægtig Helgolandsfest, hvortil Damer var indbudte. Den 8. August var arrangeret Fisketur til Gabet for Medlemmerne, og den 28. November afholdtes Aftenunderholdning og Bal. Aarsberetningen godkendtes enstemmigt, hvorefter Kassereren, Grosserer *Kirchoff*, oplæste det reviderede Regnskab, der viste et Overskud af godt 32 Kroner, til stor Jubel for Generalforsamlingen. 4. Punkt paa Dagsordenen var Optagelse af et Æresmedlem, nemlig den 85-aarige Skibsfører *Carl Møller*, der er Veteran fra Krigen 1848, idet han den Gang som 17-aarig meldte sig frivillig til Tjeneste i den danske Flaade. Hr. *Møller* valgtes ved Akklamation, idet alle Medlemmerne rejste sig, og blev staaende imedens Formanden spurgte den gamle Kaptajn, om han vilde gøre Kredsen den Ære at modtage Valget, hvilket Hr. *Møller* lovede og takkede rørt derfor. Højtideligheden afsluttedes med et dundrende, trefoldigt Hurra for Kredsens Æresmedlem. 5. Punkt paa Dagsordenen var Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. De afgaaende var Grosserer *Kirchoff*, Maskinmester *Nimb* og Købmand *Charles Kramer*. De to førstnævnte genvalgtes, og som nyt Bestyrelsesmedlem valgtes Overpostbud *Plovstrup*, som Suppleanter valgtes Maskinmester *Rohde* og Bogholder *S. Nielsen*. Som Revisorer valgtes Overværkfører *Grundmann* og Fjerkræavler *Fasting*, samt som Revisorsuppleant Blikkenslager *Michelsen*. Som Flagbærer valgtes Værkmester *R. Andersen* og som Reserveflagbærer Skomagermester *M. Hansen*. Derefter valgtes 6 Sendemænd, foruden Formanden. Valgte bleve: Partikulier *Andkær*, Fjerkræavler *Fasting*, Overværkfører *Grundmann*, Grosserer *Kirchoff*, Kontorchef *Kyed* og Bagermester *C. Pedersen*, som Suppleanter valgtes Købmand *Breum*, Savværksejer *Larsen* og Blikkenslager *Michelsen*.

Under Eventuelt henstilledes til Bestyrelsen: At fremlægge en Liste ved næste Generalforsamling over de Sammenkomster, som agtes afholdt i det paafølgende Aar, for at Medlemmerne iforvejen ved Besked med, hvornaar de skal samles med Kammeraterne. Formanden lovede at tage dette under Overvejelse. Generalforsamlingen sluttede med Leve for Marineforeningen og for Dirigenten.

Bestyrelsen konstituerede sig straks efter Generalforsamlingen med Telefonmester *Buchgreitz* som Formand, Maskinmester *Nimb* som Næstformand, Grosserer *Kirchoff* som Kasserer og Købmand *J. C. Breum* som Sekretær.

Imens Bestyrelsen konstituerede sig, var der i Spisesalen arrangeret fælles Smørbrødsbord, og her bænkedes sig op imod 70 gamle Marinere; at der her herskede en udmærket Stemning er en Selvfølge, og da Punchebollerne kom paa Bordet efter Kaffen, var Humøret paa Kogepunktet. Taler og Sange afløste hinanden uafbrudt, selvfølgelig var Æresmedlemmet Aftenens Midtpunkt, og den gamle Sogt holdt ud til ind i Hundevagten. Odense Kredens Medlemmer plejer altid at have Humør, men den sidste Aften overgik alle de andre. Enhver som først har været med i den kammeratlige Munterhed kommer altid igen, og sørger for at faa nye Medlemmer med, paa den Maade vokser Kredsen sig stor og stærk.

C. B.

LOKALKREDSEN FOR GREAA OG OMEGN

afholdt den 27. Februar paa Badehotellet sin aarlige Middag med paafølgende Bal. Et lille Hundrede Mennesker, Medlemmer med Damer, deltog. Festen er i Aar blevet afholdt noget tidligere under Hensyn til, at en stor Del af Foreningens Medlemmer om kort Tid skal paa Fiskeri ved Eshjerg. Ved Bordet herskede en fornøjelig Stemning. Taler og Sange vekslede. Foruden Taler for Foreningen og Damerne taltes for vore sønderjyske Brødre. To til Lejligheden forfattede Sange bidrog til at tilvejebringe den rette Feststemning.

Salen ryddedes, mens Kaffen indtoges, hvorpaa et muntert Bal tog sin Begyndelse.

LOKALKREDSEN FOR ASSENS OG OMEGN

afholdt den 5. Marts Generalforsamling paa Marcussens Hotel i Assens. Foreningen tæller mange Medlemmer, og Generalforsamlingen var godt besøgt. Det vedtoges at anskaffe et Flag til Kredsen. Indvielsen af dette Flag skal foregaa den 9. Maj (Dagen for Kampen ved Helgoland), og det paatænkes i Forbindelse med denne Flag-indvielse at afholde en større Fest til Minde om Kampen.

Til Bestyrelse genvalgtes Vandmester *Olesen*, Assens, og Gdr. *Storm*, Sønderby Bjerger, Toldassistent *Larsen*, Lærer *Albrechtsen* og Fisker *Th. Jensen* ønskede ikke Genvalg. I Stedet for valgtes Købmand *Jens Nielsen*, Mægler *Krag* og Lods *Petersen*, alle fra Assens. Generalforsamlingen sluttede med et Leveraab for Foreningen.

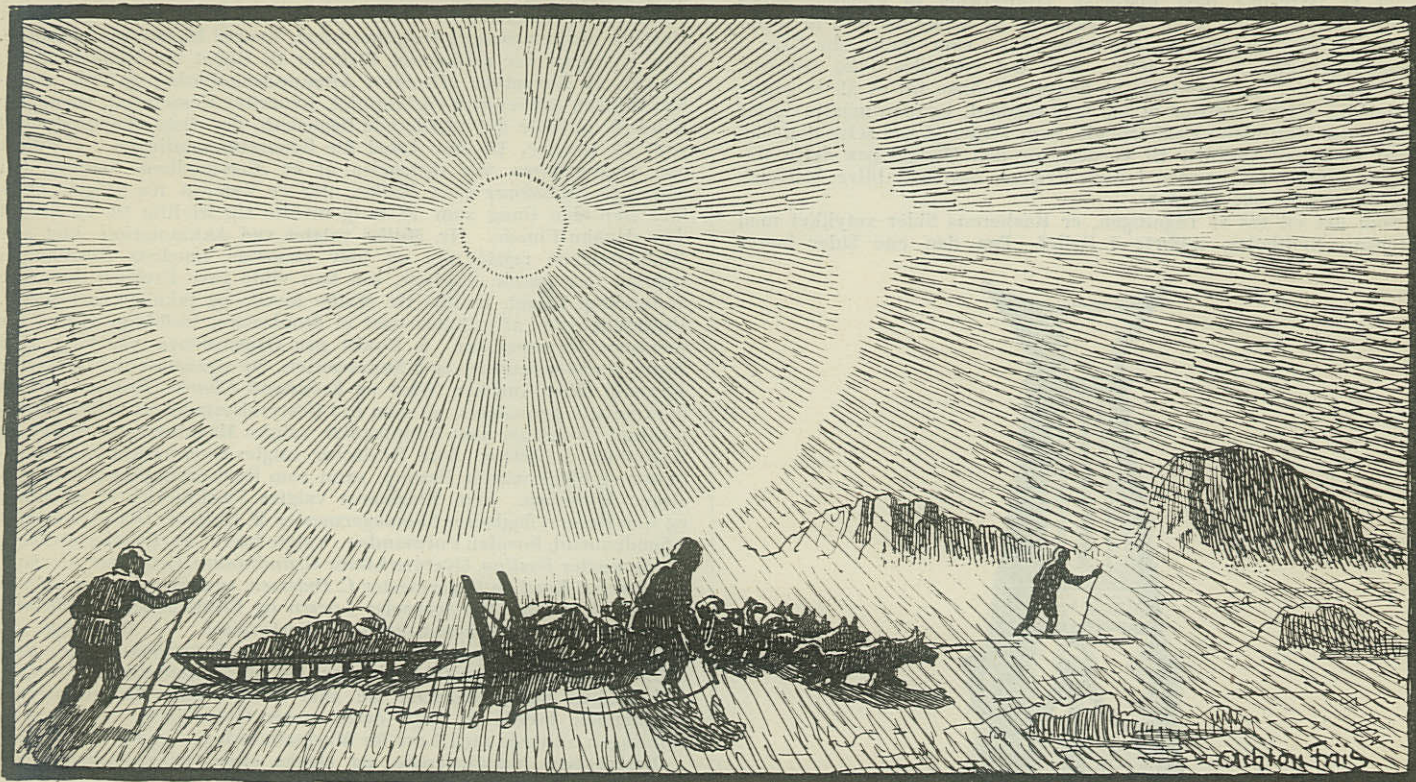

25 AARS JUBILÆUM

Den 9. Marts havde Maskinmester *Carl Laurits J. Hansen* været ansat i D. F. D. S. som Maskinmester i 25 Aar. Han er almindelig afholdt af Maskinmestre og Navigatorer, som han har sejlet sammen med i den forløbne Tid. Mester *Hansen* gør for Tiden Tjeneste i

D. F. D. S.'s »Storebelt«. — Det kan bemærkes, at han er den første Lærling, der har lært sit Haandværk ved Hærens Laboratoriums Maskinværksted; han aflagde sin Svendeproe paa Raad- og Domhuset i København den 23. Maj 1883.

UNDER TEUFELKAPS SKYGGE

Hvide, splittede Rimtaager slæbes af Vestenvinden hen over Havisen, rulles sammen i store Driver og glider østover. De tørner med et Ryk mod Koldewey-Oens bratte Stensider, føres saa hvirvlende en halv Kilometer tilvejs, folder sig ud som store Slør, stiger højere — bliver til Regnbue og forsvinder. Og nye Masser kommer væltende efter dem.

Men vesterude tyndes Luften mere og mere. Hist og her hænger vel endnu en Flig af Dampen fast ved en Stump Isfjæld, som en Uldtot i en Karte; men snart rives ogsaa den løs af den lette Vind, trevles op og dunster bort. Og derude ligger den milevide, snedækte Havisflade tindrende i den arktiske Sol, i et eneste hvidglødende, sviende Lys.

Der gaar tre Bjørne paa Sneen, tre tykke, gule Klumper med hver sin blaa Skygge. De har Retning mod Nord, paa tværs af Vinden.

Forrest gaar den største. Den gaar med lange, glidende Skridt, aldeles lydløst, fremad i lige Linje. Under dens tætte Pels spiller Bovenes vældige Muskler som Staalbundter. Af og til løfter den under Gangen Hovedet paa den lange, bevægelige Hals højt op, og mens Øjnene misser mod Lyset drejer den den følsomme Snude fimrende om til Vindsiden, saa Overløben griner og en Hjørnetand kommer til Syne. Saa synker Hovedet atter ned, Øjnene aabner paa Hæl og en lang Tunge kommer farende ud som en Slynge og klasker et Par Gange om Snudespidsen.

De to andre Bjørne er meget mindre end den første. Det er Unger fra i Aar; og det er i Maj Maaned, saa de er bare to Maaneder gamle endnu. De naar ikke Moderen højere end til Bughaarene. De ser ud som ganske smaa

Karikaturer af den gamle, lavede for Grin af en Mester i Bundtmagerfaget, to smaa kunstige Buksetrolde, der triller afsted paa Maa og Faa som et Par Garnnøgler i Hælene paa Moderen. De gør sig mange Svinkeærinder, ned i alle Fordybninger og op paa alle Forhøjninger i Sneen, giver hinanden store, voksne Lussinger og napper den Gamle i Buksebenene. Men de vinder med trods alt.

Moderens Gang er ujævn, fordi den øverste haarde Skorpe paa den dybe Sne ustandselig brister under hendes Vægt, og Labberne jager da igennem med et Bums. Buksetroldene gaar hele Tiden ovenpaa.

Pludselig standser Moderen, og der farer som et Lyn igennem hende, saa hun stivner med Bagkroppen lavt mod Sneen. Saa drejes Hovedet — ganske langsomt — om mod Vinden. Hun vejrer et Sekund. I næste Nu faar den ene Unge, som er kommen op paa Siden af hende, et Slag af den brede Forlab, saa den ruller et Par Alen om bag hende. Og i samme Øjeblik er begge de to Pøder aarvaagne, alle Narrestreger er som blæst af dem. De er Isbjørne fra den ene Ende til den anden.

Saa gaar Moderen på. Hun er sunken sammen i hele Kroppen og bleven lavbenet, hun skyder sig hen over Sneen, glider som en Snog frem i én bestemt Retning, stik imod Vinden. Ungerne følger tæt i Rumpen paa hende, den ene bag den anden, gørende alle hendes Bevægelser efter.

Saadan gaar det fremad omtrent en Kilometer. Den gamle Hunbjørns Gang bliver mere og mere forsigtig. Hendes Ører drejer helt om i Nakken for at passe paa Ungerne, Øjnene blinker næsten ikke, og kun ét ad Gan-

gen; Næsen vejrer ustandseligt. Af og til stopper hun brat og drejer Hovedet halvt om mod de smaa. Er de veget en Smule ud til Siden kan en ganske svag, klynkende Lyd fra hendes Strube faa dem ind paa Geled. De er fuldstændig under Hypnose.

Men da den Gamle naar til en lille Forhøjning paa Isen, en lav, skarp Snevold paa tværs af hendes Vej, synker hun pludselig helt sammen og bliver liggende paa Maven som død. Et Øjeblik. Saa begynder hun langsomt og forsigtigt at trække Bagbenene op under sig; hun bliver ved, til de føler god, solid Modstand bag sig. Saa falder hele Legemet til Ro. Forlabberne stikker fremefter og noget ud til Siden; imellem dem hviler Hovedet, fladt trykket ned mod Sneen. Næsen er, uden Bevægelse, de fine Muskler omkring den er slappede.

I denne Dyrekrop er der nu kun én Tanke, én eneste Vilje. Kraften til dens Udførelse ligger samlet som et Sprængstof i Bagkroppens vældige Muskler, der er rede til et Rovdyrspring. Men alt i den synes at være i Hvile. Alt — undtagen Øjnene. Disse Øjne *lever*; og de er som to skarpe, onde Stiletter rettede mod et lidet, mørkt Punkt, kun tre Meter foran hende.

Dér er en Sæls aabne Aandehul!

Det sorte, blanke Vand gurgler ganske stille, af og til. Vinden blæser fra det henimod Bjørnen. Tæt bag hende og paa Rad, nøjagtigt i Vindretningen, ligger de to Unger i ganske samme Stilling som hun.

Der gaar en Time. — De sidste Taager er forsvundne, slugte af den almægtige Sol, som stiger højere og højere paa Himlen. En Ravn kommer skraalende sønderfra. Dens Skygge jager hen over Stedet, dens Vingefjer bruser. Den kredser et Par Gange rundt og slaar sig ned paa et lille Isfjæld tæt ved, hvor den sidder musestille og venter.

Da skér det!

Et graat, skinnende Legeme med et Hoved som en blank Kugle jager hurtigt og lydløst op af det mørke Vand, skyder med et Snøft en halv Alen op over Vandfladen — og et Par blanke, rædselslagne Øjne *har set alt*. Men for sent! Som et Herrens Vej raser Bjørnen i et Kæmpespring imod den og hen over den. Fire Hjørnetænder mødes i dens Nakke, der smadres som en Æggeskal, og Bjørn og Sæl og det hele rovser som en Lavine et langt Stykke hen over Isen, der stribes af Blod og af tyve spændte Klør.

Ungerne, der endnu ligger som lammede, hører en sagte Knurren. Saa Lyden af Blod, der fræser i Sneen med en stille, bristende Lyd.....

Da styrter de frem, de ogsaa, og farer med Tænder og Klør dybt ind i det bævrende Kød. De slider i de blodige Muskler, hver til sin Side, de raser og griner mod hinanden med tilsølede Fjæs, eksploderer i smaa, sataniske Brøl og slaar Labben i med et Smæld for Næsen af den anden, naar den æder sig for nær. Og deres Øjne spruder, mens underlige, mjavende Lyde koger i deres Hals.

Men lidt efter lidt falder der Ro over dem. Der kommer Plan i Maaltidet. Enhver ligger med sin løsrevne Luns og tygger med halvt lukkede Øjne og Kinden mod Marken. Snart høres kun Ræb og Tænders Gnidsel.

Sælen er næsten forsvunden, da Moderbjørnen pludselig springer op med et Sæt. Hun har paa én Gang faaet et spændt og vagtsomt Udtryk i Ansigtet og stirrer vedholdende i én og samme Retning. Hun drager Pusten dybt og slipper Vejret igen i et Brøl, ganske stille, grødet og langtrukket, som en Klage. Saa rejser hun sig paa Bagbenene i hele sin Højde og staar dér og glor, tilbage ad den Vej, hvor de er kommen vandrende. Kroppen svajer tungt frem og tilbage, de lange, nedhængende Forlabber kavter i Luften. Den kulsorte Næse fumler efter Fært; men Vinden er ikke gunstig, den melder intet.

Men fra den Kant, hvorhen hun ser, skærer i næste Øjeblik et infernalsk, skingrende Hyl gennem Stilheden — og ét til. Det er en uhyggelig og forfærdelig Lyd, fordi den er fremmed. I det samme *ser* hun noget — og da

farer Rædslen i hende, som et Skud! Hun styrter løs paa Ungerne, tærsker dem med Forlabberne, river dem ud af deres mætte Sløvhed og styrter saa af med lange Spring nordover, fulgt i Hælene af de to. Kun en Gang imellem standser hun et kort Nu for at lade dem vinde med, slaar dem af og til naar de sagtner Farten, og brøler ilde. Og snart er de forsvundne langt ude bag den vide Snemarks Hundreder af Ujævnheder og skærmende Isfjælde.

Da hopper Ravnene op fra sit Stade og kommer paa strittende Vinger hen over Stedet, hvor den slaar ned med et Vræl. Og frem fra en Isskodse kommer en Blaaræv hoppende og nærmer sig i sære Spring. De to kaster sig i Fællesskab over Resterne.

— — —

Men sønderude krydses i dette Øjeblik Bjørnernes Spor af andre levende Væsener. Det er tre Mennesker. De drager vestpaa, fulgte af en halv Snes Hunde, som slæber et Par Slæder efter sig. Forrest gaar en Mand og træder et Spor, som Hundene følger. Slæderne er sammenbundne, den ene bag den anden. Ved Siden af den forreste gaar en Mand med en Hundepisk, hvis Seksmeters-Snært slæber efter ham i Sneen. En tredje Mand slutter Toget bag den sidste Slæde.

Møjsommeligt og langsomt slider de sig frem over den dybe, solskørnede Sne. Den øverste, haardblæste Skorpe er lige svær nok til at Mændene faar Fodfæste paa den med det Ben, som sættes frem. Men saa snart det bageste løftes op, bumser det forreste igennem og synker dybt ned i Æltet. Kamikkerne hænger som vaade Karklude om Fødderne. Ogsaa Hundene aser svært i det, skønt Sneen for det meste bærer dem. Men Mederne paa de tungtlastede Slæder skærer saa dybt ned, at Tværtræerne tager imod og bremses. Undertiden gaar Køretøjet helt istaa. Saa samles Mændene om den forreste Slæde, og lægger Skuldrene til: Hiv — op! — Piskens tunge Kobberemsnært jager som en ond Slange henover Hundene, der gør Svømmetag i Sneen og kratter for at faa Fodfæste. Lange, væmmelige Jammerhyl toner fjærnt ud over Isen — saa gaar det igen fremad en lille Tid.

Mændenes Blik hænger under Gangen fast ved Sneen tæt foran Fødderne, Hovedet er sænket og Skuldrene ludder. Farer der undertiden noget, der ligner en Tanke, gennem disse Mænds Hoved, drejer den sig om alt muligt andet end det foreliggende. Marschen foregaar af sig selv, mekanisk og sløvt, saaledes som de har vænnet sig til paa de lange Rejser, hvor man hver Dag skal æde saa og saa mange Kilometer.

Der kommer et Øjeblik Liv i Hundene, da Karavanen pludselig krydser et ganske friskt Bjørnespor. Al Træthed er for en kort Stund borte, de halser og slider i Skaglerne. De røde Tunger drypper af Savl og Halerne svinger, Aandedrættet bliver til hivende Hyl. Men Mændene vejer i et Nu Chancen — saa tærsker de løs paa Hundene og strammer sig op til at raabe et Par svovlede Ting ud over dem. Og Slæderne trækker atter deres jævne Skure løs paa Maalet.

Solen, der før stod som en luende Brand over Landet, er igen ved at bleges. Vinden har drejet og driver atter Rimtaagen ind fra Havets aabne Vaager. De høje Forbjærge paa Fastlandet, som før stod vaklende forude i de dirrende Lysbølger, forsvinder mere og mere i Disen. Men en mægtig, spekterfarvet Ring med Bisole danner sig om den mathvide Solskive og staar som et uhyre Jærtegn paa Sydhimlen. Saa udviskes ogsaa dette, og alt indhylles og forsvinder i graa Klamhed.

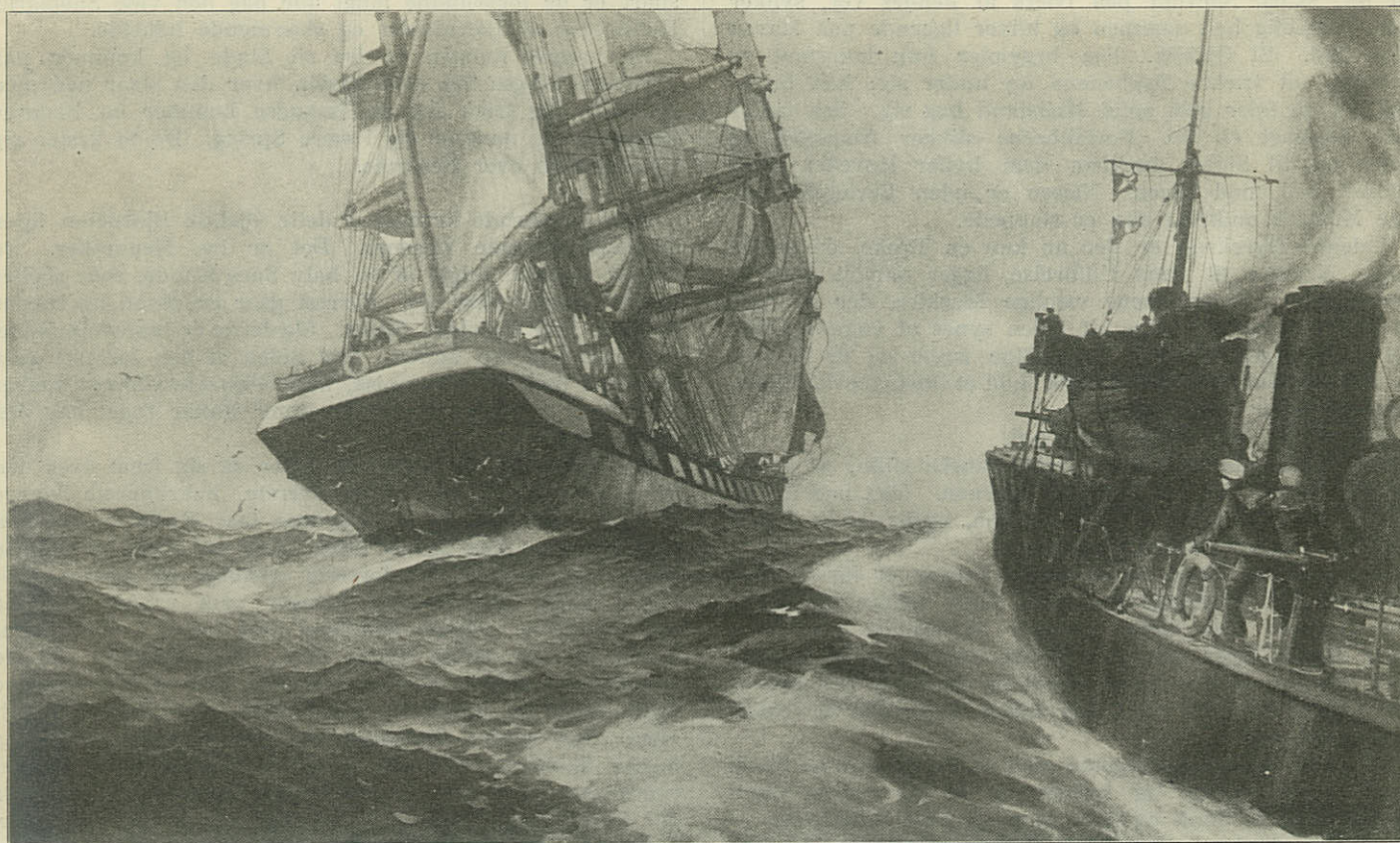
Da faar Mændene omkring Slæderne Kompasset halet frem. Resten af Dagen søger de ved Hjælp af dette at holde Kursen, der mens Dagen var klar pegede ret imod det største, pragtfuldeste Fjæld inde paa Fastlandskysten, det, som af Koldewey-Ekspeditionen i 1871 fik Navnet *Teufelkap*.

(Fortsættes.)

SØKRIGEN I NORDSØEN

EFTERAARET 1915

Fra Blokadekrigen i Nordsøen: Engelsk Destroyer overhaler neutralt Skib for at visitere

I Begyndelsen af det andet Krigsjaar laa den tyske Flaade stadig i sine Havne, medens den engelske Hovedflaade holdt til i *Scapa Flow*, rede til at løbe ud, hvis dens Forpostskibe meldte Fjendens Ankomst. Det var paa denne Maade kun Undervandsbaade, som var i Virksomhed fra tysk Side, men man kan ikke sige, at de just havde store Resultater at opvise. Fra engelsk Side holdt lette Krydsere og Torpedofartøjer Søen, og med Hovedflaaden i *Scapa Flow* som Støtte var det disse Fartøjer, som opretholdt Englands ubestridte Herredømme til Søs, det Herredømme, som muligvis engang vil afgøre Krigen. Som Resultat af den engelske Flaades Virksomhed kan nævnes, at der til Udgangen af det første Krigsjaar var taget, sænket og tilbageholdt i engelske eller allieredes Havne ialt 521 tyske Skibe paa tilsammen 1 113 258 Tons.

Efter hvad Berliner Tageblatt meddeler, er der til December 1915 sænket 743 Handelsskibe paa 1 450 000 Tons, tilhørende de allierede Magter. Af de sænkede Skibe var 624 engelske paa tilsammen 1 230 000 Tons. Den langt overvejende Del er sænket af Undervandsbaade, og kun 93 Skibe er gaaet tabt paa Grund af Minesprængning. I denne Forbindelse skal bemærkes, at Englænderne i Krigens første Dage burde have gjort alt for at forhindre, at *Zeebrügge* i Belgien faldt i Tyskernes Hænder, thi *Zeebrügge* blev en Submarin Basis, og dette kostede den engelske Krigsmarine og Handelsflaade mange gode Skibe.

Da den tyske Hovedflaade laa inde, var det givet, at ingen større Tab kunde finde Sted paa denne Marines Side.

Den $\frac{8}{8}$ blev en engelsk Hjelpekrydser *India* torpederet i Nærheden af Bodø, men samtidig mistedes den 9de en tysk Hjelpekrydser *Meteor* ved Horns Rev. Den 10de løb en engelsk Jager *Lynx* paa en Mine i Nordsøen og sank,

hvorved 74 Mand druknede. Den 16de bombarderede tyske U-baade nogle Byer i Cumberland, og den 17de blev en lille engelsk Krydser og en Jager torpederet ved Horns Rev af 5 tyske Jagere, der var ude paa Rekognoscering. Den 27de blev en tysk U-baad angrebet af Flyvere ved Ostende; men Tyskerne paastod, at den kom uskadt tilbage.

August Maaned var altsaa i Forhold til mange andre Maaneder ret rig paa Begivenheder. I samme Maaned var der ogsaa nogle Forhandlinger i Gang mellem Amerika og Tyskland med det foreløbige Resultat, at den tyske Gesandt i Amerika, Grev *Bernstorff*, notificerede, at Tyskland var villig til at antage det amerikanske Princip, at Passagerdampere burde advares, inden de blev Angrebet af U-baade. Da Damperen *Arabic* samtidig var blevet torpederet, undskyldte Tyskland det med, at U-baadens Chef havde troet, at *Arabic* vilde vædre hans Baad, og angaaende Tilfældet med den engelske Passagerdamper *Hesperian*, der blev torpederet den 4de September og havde 20 Døde, benægtede Tyskerne, at de overhovedet havde torpederet denne Damper.

Hvad Vægt man end kan tillægge de tysk-amerikanske Forhandlinger om denne Sag, faar staa hen; men een Ting kan slaas fast, at fra September Maaned og Efteraaret igennem synes den tyske U-baads Krig at være sagtnet. Amerikanerne sagde, at mange tyske U-baade var blevne sænkede, og Englænderne paastod det samme uden dog at ville udtale sig nærmere om Midlerne for ikke at give Fjenden Oplysninger. I Bladet »Scientific American« meddeles, at der er anbragt Næt over Kanalen fra *Dover* til den lige over for liggende franske Kyst, og et Næt fra *Portland Hill* i Nærheden af *Weymouth* til *Cape de la Hague* i Frankrig. Fra det første Næt til det sidste er der ca. 260 Kilm., altsaa et tilstrækkelig bredt Bælte til alle Trans-

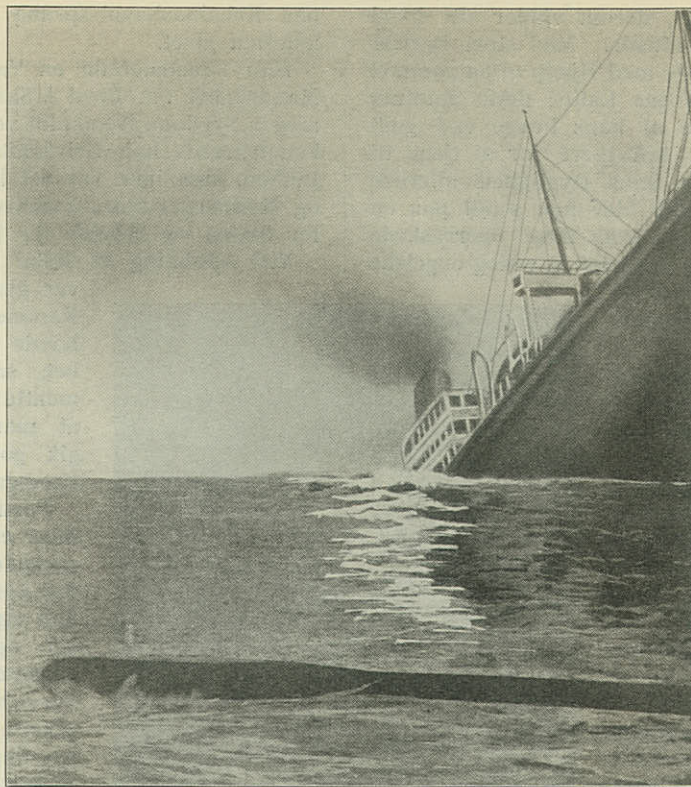
porter. Endvidere er der til Beskyttelse af det irske Hav trukket et Næt fra *the mull of Kintyre* i Skotland over til Irland, og et Næt fra *Carnsore Point* i Irland til *St. Davids Head* i Wales.

For at Krigs- og Handels-skibe skal kunne passere, findes i Nættet et Slags Porte, der kan aabnes og lukkes paa lignende Maade, som naar man svinger Broer ud, som hviler paa Pontoner. Disse Portes eller Aabningers Beliggenhed, som kun kendes af det engelske Admiralitet, forandres hyppigt.

Da Kanalen ikke er dybere end 80 Meter, strækker disse Næt sig ogsaa helt ned til Bunden.

Nættets øverste Kant holdes oppe med Bøjer og baade øverste og nederste Kant er forankret fra begge Sider, for at Storm eller Tidevand ikke skal forandre Nættets Beliggenhed eller beskadige det. Forankringskæderne kan gøres lidt kortere, saa at Bøjerne trækkes lidt ned under Vandet, og U-baaden kan da ikke se Nættet, hverken naar de sejler paa eller under Vandet.

Støder en U-baad mod Nættet, vil den rimeligvis indvikles i det eller blive saa meget beskadiget, at den bliver et let Bytte for Fjenden.

White Star Liniens »Arabic« sænkes, 19. August 1915

I Løbet af Efteraaret strandede den engelske Krydser *Argyll* den 28de Oktober paa Østkysten af Skotland, men hele Besætningen reddedes. Den 30te December sank Pan-serkrydseren *Natal*, som laa i Havn, som Følge af en indre Eksplosion; 400 Mand af den ca. 700 Mand store Besætning blev reddede. *Natal* var paa 13 750 Tons og løb af Stabelen i 1905.

Et større Tab led den engelske Marine da Kampskibet *King Edward VII* den 8de Januar løb paa en Mine og maatte forlades. Skibet sank kort efter, at hele den 800 Mand store Besætning var gaaet fra Borde. *King Edward* var bygget 1903, var paa 17 800 Tons og hørte altsaa til de mellemstore engelske Slagskibe, men Tabet var alvorligt nok.

I de endeløse Forhandlinger mellem Amerika og Tyskland kom man det Skridt videre, at Tyskland den 7de Januar tilbød Amerika, at det ikke vilde angribe Skibe i Mid-

delhavet og Passagerskibe i Nordøen uden Varsel og samtidig beklagede Tyskland Torpederingen af *Lusitania*. Imidlertid var Amerika ikke helt tilfreds med det tyske Tilbud, og Forhandlingerne blev atter svævende.

C. I. SPEERSCHNEIDER.
Kaptajn u. T. i Flaaden.

HENRIK GERNER

Sikkert kender alle Marinens Folk den Gade, som hedder Gernersegade, men det er mindre sikkert, om de ved, hvem den Mand var, som den er opkaldt efter. I Tanken om, at dette kunde have nogen Interesse, er disse Linjer skrevet.

Henrik Gerner var født i København den 4. Juli 1742. Hans Familie var indvandret fra Skotland, og hans Oldefader, Henrik Thomsen Gerner, gjorde sig bekendt i Krigen med Sverrig i Aaret 1689, idet han, sammen med nogle andre fædrelandskærlige Mænd, planlagte en Tilbageerobring af Kronborg, der havde overgivet sig til Carl Gustav.

Planen blev røbet, og Gerner blev fængslet og lagt paa Pinebænken, men han udholdt alle Pinsler og vilde ikke angive sine Medskyldige. Faa Timer før han skulde henrettes, blev han dog benaadet, men sad i lang Tid derefter i Fængsel.

Til Belønning for sin Troskab blev han, der oprindeligt var Lærer ved Herlufsholm, udnævnt til Biskop og blev som saadan igen nævnt i Historien blandt sin Tids store Lærde.

Henrik Gerner's Fader var Kommandørkaptajn i Flaaden Andreas Gerner.

Han lagde sig efter Skibbygning og fik Lov til at gøre Tegning til et Skib paa 50 Kanoner, men da det var færdigt, blev det erklæret for ubrugeligt og skulde have været af-

staaet til østasiatisk Kompagni. Dette fik han dog forpurret, og Skibet »Fyen« viste sig ogsaa, da det kom paa »Besejlings«, at være godt, og flere blev bygget efter samme Type.

Da han døde, var Sønnen Henrik kun 7 Aar gammel. Moderen havde 100 Rdl. at leve af om Aaret, og hun flyttede af den Grund til Aalborg, hvor Sønnen gik i Skole, indtil han, 13 Aar gammel, kom ind paa Søkadetskolen.

Her blev han som Nr. 1 af 18 udnævnt til Sekondløjtnant i en Alder af 21 Aar, gjorde et Par Søture, kom hjem med gode anbefalinger og forfremmedes til Premierløjtnant. Da han var særlig anlagt for det tekniske, blev han ansat ved Søetatens Konstruktions Afdeling endog med et aarligt Til-læg paa 300 Rdl.

Paa den Tid var Skibbyggeriet ganske uden Teori; man støttede sig til gamle overleverede Regler for Skibenes Former, Materiale og Dimensioner og lempede disse, efter eget og Søfarendes Skøn. Man var i Frankrig, Spanien, England og Sverrig begyndt at bevise Teorier for Skibbygning, og enkelte Værker var blevet udgivet. Ved Hjælp af disse, og paa Grundlag af dem, begyndte Gerner sin Virksomhed som Skibbygger; efter hans Mening var Matematikken det Lys, der burde vejlede; alt skulde bevises og ikke antages paa god Tro, og han vilde kun anse sig for en god Skibbygger, hvis han ejede fuld Overbevisning om sine Bevisers Styrke.

At hans Principper bar Frugt, derom vidner alt, hvad han har været for den danske Flaade. Med stort Besvær studerede han Kildeskrifter, nogle med Hjælp af en gammel Student, fordi de var affattede paa Latin; dette Studium tog mere af hans Tid og flere af hans Penge end godt var, og han maatte yderligere informere for at tjene til Livets Ophold. Imidlertid var hans Dygtighed allerede bleven anerkendt, og i Aaret 1768 blev han sendt paa en Udenlandsrejse. Overalt hvor han kom frem, overraskede han ved sin Dygtighed og Indsigt, saaledes at endog engelske Matematikere lykønskede Danmark til i Gerner at faa en af Verdens største Skibbyggere.

Som en ung Mand paa kun 28 Aar udnævnedes han til Kaptajn, og to Aar senere i 1772 udnævnedes han til Flaadens Fabrikmester.

Hvor megen Alvor, men tillige hvor megen Stolthed, maa den trediveaarige Mand ikke have følt ved at modtage en af Marinens mest betroede Poster. Ingen vidste bedre end han, i hvor høj Grad det at være Herre i de danske Farvande afgang af Skibenes Sødygtighed, og ingen vidste bedre end han, hvor meget de manglede.

Han tog fat paa den store Opgave til sin egen Ære og sit Fædrelands Gavn, først ved at udbedre Beddinger og bygge Spanteløfter, men dernæst begyndte han paa Hovedopgaven: at bygge de Skibe, Flaaden trængte til.

I de femten Aar han var Fabrikmester, byggede han 14 Linjeskibe, 10 Fregatter, 4 Snauer, 1 Skonnert, 1 Kutter, 4 Defensionspramme, 6 Galejer og en kongelig Lystjagt — tilsammen 41 Orlogsskibe; desuden havde den inden sin Død givet Tegning til Linjeskibene Neptun og Trekroner, som blev byggede af hans Efterfølger.

Desværre er Tegninger og Modeller til disse Skibe, der skaffede Henrik Gerner saa stort et Navn, taget af Engländerne sammen med Skibene i 1807, og man ved kun, at de var konstruerede og ikke bygget efter Praksis eller efter Skøn. De var bedre Luvholdere end andre Staters paa den Tid, og dette var en vigtig Betingelse for sejlørende Krigsskibe.

Til hans betydningsfuldste Arbejder hørte Forbedringen af Kristianshavns Dok.

Den var bygget før hans Tid, og naar et Skib skulde i Dokken brugtes 500 Mand daglig til Pumperne; Arbejdsdagen var 15 Timer, og for at slaa Dokken læns brugtes 3 Dage, hvilket betød en Sum af 375 Rdl. Gerners Forbedring bestod i at arbejde med Heste i Stedet for med Mennesker; han delte Pumperummet i to Afdelinger, indrettede Hestegang i det ene, og i det andet anbragtes Pumperne, der førte Vandet bort. Det oppumpede Vand ansloges til ca. 50 Td. i Minuttet, og Arbejdet tilendebragtes med 3 Skifter Heste à 8 Heste i Skiftet i 18 Timer, hvilket i Penge beløb sig til 82 Rdl., altsaa en Besparelse paa 293 Rdl., hvilket paa de 7 Skibe, der aarlig kom i Dok androg ca. 2000 Rdl. — en meget stor Sum i de Tider.

Misundere og Bagvaskere paastod, at han paa sin Rejse havde kopieret Pumpeværket i Portsmouths Dok, men en Kaptajn Stibolt, der 5 Aar efter kom til Portsmouth, indberettede til Admiralitetet, at denne Bagvaskelse var ganske grebet ud af Luften.

Gerners Interesser gik ogsaa udenfor Skibbyggeriet, og der var næppe noget paa Industriens Omraade, der ikke fangede ham. Da Lynaflederen blev kendt i Europa, skrev han til Admiralitetet, og bad om Tilladelse til at forsyne samtlige Skibe og Krudttaarne, men man skænkede ikke hans Andragende nogen Opmærksomhed, før Krudttaarnt

paa Kristianshavn sprang i Luften i 1774; da blev Tilladelsen givet.

Han konstruerede en Vandrensningsmaskine, som kom Mandskabet om Bord i Skibene til Gode og hindrede den megen Sygdom, fremkaldt ved daarligt Drikkevand; desuden konstruerede han Drivkrafter, der løftede Byrder med en Lethed, som ikke var set her i Norden før, Kongepumper og Mudderpramme, hvorved han sparede en Masse Penge for Staten og Arbejde for Mandskabet

Ved Afløbning af Skibe forsøgte han noget, som aldrig var gjort før; han lod et Skib paa 80 Kanoner løbe af paa løse Puder. Disse havde tidligere været spigret til Skibet, saa at dette efter Afløbningen maatte krænges over og kølhales, for at man kunde faa Puderne af. Det gik godt og var en langt billigere Fremgangsmaade.

Foruden alt dette var der saa at sige ikke en Kommission, Søværnet vedrørende, uden han var den Ledende. Saa kundskabsrig han selv var, ønskede han ogsaa, at andre skulde lære noget, og i Overensstemmelse hermed ansøgte han om Tilladelse til at holde Foredrag for de Officerer og Teknikere, som interesserede sig for Skibbygning og Konstruktion. Han erholdt Tilladelsen og et Tillæg paa 300 Rdl., noget han aldrig havde vovet at bede om.

Til Værftet indrettede han den Skole, som i gamle Dage kaldtes »Kamret«, hvor de dygtigste af Værftets vordende Haandværkere den halve Tid af Aaret fik teknisk Uddannelse, medens de den

anden Tid deitog i praktisk Arbejde. Denne Skole kaldtes senere Konstruktionsskolen, ved en senere Ordning: Skolen for Skibbygning og Maskinvæsen, nu Ingeniørelevskolen, en Skole der er de fleste Læsere bekendt.

Af Gerners Arbejder udenfor Søetaten maa nævnes, hvad han udrettede i Landhusholdningsselskabet, hvis Præsident han var i 9 Aar og hvor han af de 365 Betænkninger, som fremkom, selv havde affattet de 300. Han skrev en Afhandling i Selskabets Indbydelsesskrift om Korntørring, som indbragte ham dets første Guldmedaille, udsat paa Kongens udtrykkelige Befaling. Ondt Tunger erklærede, at Belønningen var ufortjent, og han fik da udvirket, at Medaillen, som han leverede tilbage, igen blev udsat og tildelt en anden, men hans Korntørringsmetode vandt Udbredelse overalt i Ind- og Udland.

For Havnevæsenet og Pramlauget i København byggede han Bolværker, Lossepladser, Kraner og sine bekendte Muddermaskiner; for Generaltoldkammeret udbedrede han Toldboden i København og Toldkammerbygninger i Danmark og Norge; for Postvæsenet byggede han Postjagter, der berømmes som særdeles gode Fartøjer.

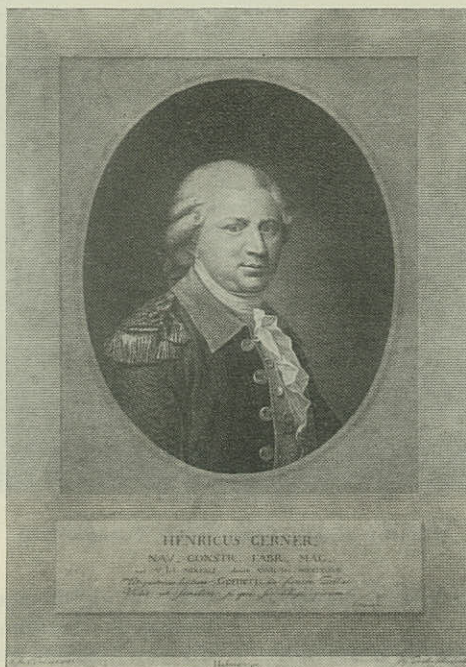
Paa den Tid blomstrede Danmarks Handel paa oversøiske Havne som ingensinde tidligere. Ostindisk og Vestindisk Kompagnis Skibe, Guineafarere og Grønlandske Handelsskibe bragte store Formuer hjem, og for disse Selskaber byggede Gerner ca. 100 Skibe, hvoraf de fleste var saaledes indrettede, at de i Krigstilfælde kunde armeres.

Til Mønten i København konstruerede han en Sølvvalsemaskine, og til den kgl. Lærredsfabrik i Lyngby 3 Tvindemaskiner, hvorved der ved hver Maskine sparede 48 Menneskers Arbejde.

Han udarbejdede Planen til et privat Skibsværft med Dok ved Helsingør, men denne Plan var for stor og kostbar for den Tid, og han saa den ikke realiseret.

Hans private Liv var mønsterværdigt.

Han var gift med Frøken Chartotte Sofie Rasch, med hvem han havde en Søn, der dog døde tidligt.

Hans Levemaade var jævn, og hvad han kunde undvære af Penge, anvendte han til Indkøb af Bøger og Instrumenter. Hans Bogsamling var paa den Tid den første i Landet, og den udgjorde ved hans Død 10,000 Bind.

Ikke uden Undseelse hørte han sig rost af nogen, og ofte frabad han sig offentlig Anerkendelse, naar han havde bragt i Erfaring, at en saadan var paatænkt, men han var derfor ikke fremmed for den tilladelige Tilfredshed, som en skarp-tænkende og virksom Mand kan føle, eller den Tillid han, i Bevidstheden om sine Kundskaber og Arbejder, kunde have til sig selv. Aldrig kunde han tilsmigre sig Bifald, og paa Værftet var han forgudet for den jævne Maade, paa hvilken han behandlede den simple Mand.

For Skibbyggerne fik han indrettet en Klasse, hvori de ikke blev pensioneret, men beholdt deres gode Gage paa et lidet Afdrag nær. Mange Arbejdere hjalp han til Smaahandeler, hvorved de kunde tjene lidt ekstra; andre anbefalede han til formaaende Mænd, og atter andre kom til ham og fik deres maanedlige Pengegaver.

Hans Død indtraf i hans 46. Aar Natten mellem den 26.—27. Decbr. 1787. Stærk af Helbred havde han aldrig været, bestandig anstrængt af Studier og Granskninger, men ogsaa pint af Krænkelser, som misundelige Mennesker tilføjede ham, følte han sit Helbred undergraved. I sit sidste Leveaar var han ofte mismodig, ikke som den, der har noget at bebrejde sig, men som den, der i sin Stilling ofte bliver krænket. Han gik sjældent ud af sit Arbejdsværelse, der tillige var hans Bibliotek, men den 26. Decbr., da han fandt sig ilde, besluttede han at opsøge sin tidligere Kadetchef, som han ærede og holdt meget af.

Medens han klædte sig paa, blev han ramt af en Lamelse, men hans Hjerne forblev klar; til de Tilstedeværendes Forbavselse talte han om det nærværende Liv og Livet efter Døden. Sine kærester Elever, Løjtnanterne Hohlenberg og Jessen, formanede han til i Enighed at stræbe fremad til Fædrelandets Ære samt overgav dem sine Tegninger og Udkast. Ved Løjtnant Schnedorff sendte han sin Hilsen til Søløjtnantsselskabet, som han i høj Grad havde støttet og anbefalede fremfor alt Enighed som en bærende Kraft. Landhusholdningsselskabet sendte han sin Afskedshilsen ved Løjtnant Jessen, og saaledes endte han sin Bane med Opmærksomhed paa det nærværende, Fremsyn

paa det kommende og et roligt Tilbageblik paa det forbigangne. Vennernes Taarer ved hans Leje rørte ham, men han ønskede sig ikke tilbage til det pulserende Liv, og han døde Klokkeren 4 om Morgenen den 27. Decbr.

Han blev begravet fra sit Hjem paa Hjørnet af Bredgade og Fredericiagade, den hvide Ejendom, som senere blev Gamels og som ligger ligeoverfor Rigsdagsbygningen. Om trent Tusind Mand af alle Samfundsklasser fulgte ham til Jorden og han blev baaret til sin Grav som Datidens Historieskriver sagde, paa Danmarks Skuldre, og den bekendte Præst, Ove Malling, som senere nedskrev hans Liv og Levned, talte over ham for den talrige Forsamling, blandt hvilke fandtes Danmarks Kronprinsregent, den senere Kong Frederik VI. Et Monument blev opstillet i Kirken og Kronprinsen lod et hugge i graat Marmor og opstille i Jægerspris ved Siden af hans Oldefaders.

Søetatens Officerer lod slaa en Sølvmedaille til hans Ære. Paa den ene Side saas hans Brystbillede med Fødsels- og Dødsaar og paa den anden Side en Figur forestillende Archimedes, der peger paa Forstavnen af et antikt Skib, hvorover der staaer: »Vor Archimedes til Ære«, og under Figuren: »af de kgl. danske Søofficerer«.

Denne Medaille eksisterer endnu som Dygtighedspræmie paa Kadetskolen og gives sammen med en Sum Penge.

I Søløjtnantsselskabet findes et Maleri af Henrik Gerner, udført af Portrætmaleren Jens Juel.

I Landhusholdningsselskabet og i Efterslægtens Selskab findes ogsaa Billeder af Gerner og ligeledes paa Orlogsværftet, men det smukkeste Minde om ham fandtes hos Sønnesønnen af omtalte Løjtnant Hohlenberg, den senere bekendte Fabrikmester. Det var et Stik af den udmærkede Kobberstikker Preisler; paa hver Side af Billedet er Avers og Revers af Medaillen stukket, og de faa Ord, som den taknemmelige Elev har skrevet om sin hedengangne Mester, Lærer og Ven, fortæller maaske mere end alt, hvad der tidligere har været talt og skrevet om ham: »Han elskede Mennesker som Howard — han tænkte dybt og klart som Newton — han var mig mere end en Fader.«

I en muret Hvælving i Holmens Kirke staar Henrik Gerners og hans Hustrus Kister.

CLARA KOEFOED.

ET MINDE FRA MIN FØRSTE TUR TIL ORLOGS

Fra det Togt, jeg som frivillig Lærling deltog i med Orlogsbriggen »Ørnen« i Sommeren 1893, bevarer jeg mange Minder, baade lyse og mørke; men et enkelt af dem staar mig dog særligt klart, dels fordi en Begivenhed, hvortil det knytter sig, den Gang gjorde saa dybt et Indtryk i mit ungdommelige 15-aarige Sind, og dels fordi jeg gennem Aarene, der siden er gaaet, ofte i Tanken er vendt tilbage dertil og har bekræftet, for mig selv og andre, at det ikke er »tom Snak«, naar Digteren *K. Lyne Rahbek* synger, at »vort Fødeland var altid rigt paa raske Orlogshelte«, at det ejede Mænd, der, ogsaa i Fredens Dage, var rede til, trods al Fare for egen Person, at gøre deres Pligt fuldt ud, til at gøre Dannebrog, hvorunder de sejlede, Ære.

Briggen »Ørnen«s Sommertogt i 1893 var i mange Henseender et begivenhedsrigt Togt.

Sommeren gik med de reglementerede Sejlture og de reglementerede Ophold i vore smukke danske Fjorde; men som den danske Sommer skifter hurtigt fra smilende Sol til Blæst med mørke, drivende Skyer og med skummende

Sø, saaledes skiftede ogsaa om Bord glade Timer med alvorlige Stunder.

Togtet sang paa sit sidste Vers; en klar Dag i Begyndelsen af September stod Briggen for fulde Sejl nordpaa gennem Store Belt. Vi havde lige forladt Farvandene omkring det dejlige Svendborgsund, hvor de varme Sensommerdage var gaaet med alskens Øvelser og med Landlov paa de smilende, frugtbare Øer. Vejret var højt, en frisk Brise fyldte de hvide Sejl, og med god Fart løb den smukke Sejler mod Rejsens Maal.

Som Dagen gik, kom der mere og mere »Luft«; Bram- og Bovenbramsejl blev bjergede, og de mørke Skyer, der fra først af havde varskoet for uroligt Vejr, viste sig efterhaanden at bringe med sig en Storm saa rygende, at Briggen Chef fandt det rigtigst at gaa til Ankers for Natten i Læ af Landet; og med Merssejl og Stangsejl rebede, naaede vi i Mørkningen den udvalgte Ankerplads oppe under Æbelø.

Der tilbragtes Natten. Den næste Morgen paa Dagvagten skulde der lettes. Stormen var endnu ikke stilnet af og Søen var meget urolig. Fra Kattegat kom Søerne væltende

ind, og Regnen piskede ned fra den mørke Himmel, men der var ingen »Kære Mo'er« som hjælp; Briggen skulde sammen med Sommereskadren og den fra Island hjemvendte Orlogskonnerter »Diana« møde i Aarhusbugten til bestemt Tid, saa endnu før det var helt lyst, blev Ankeret hevet hjem og Rejsen begyndt.

Vi havde næppe været under Sejl en Time, da Næstkommanderende, der havde Vagten, faar Øje paa noget forude om Styrbord, som det ikke var muligt at skælne i den disede, regnfyldte Luft. Briggens Chef kom til, og skønt Genstanden derude paa det oprørte Hav blev nøje betragtet i Kikkerter, var det ikke muligt at afgøre, om det var en Fiskerbaad, der maaske vilde prøve at hjerpe sine Garn, eller hvad det nu kunde være.

Vi nærmede os det mystiske Fartøj, og faa Øjeblikke senere vidste hver Mand paa Dækket, hvad det var vi havde for os. —

Et kuldsejlet Fartøj, kastet hid og did af Søerne, der hvert Øjeblik væltede hen over Vraget, som laa med næsten hele Bunden i Vejret.

Og Skibets Besætning, ialt 5 Mand, saas klamrende sig i Angst til den vaade, glatte Skibsbund.

Om Bord i Orlogsskibet blev straks gjort klar til at bringe de Skibbrudne Hjælp.

Meddelelsen af dette gjorde i det givne Øjeblik Tjeneste som Ordonnans og havde derfor særlig Lejlighed til at se og beundre den Fart og den Beslutsomhed som alle lagde for Dagen ikke mindst de 10 unge Mænd, der i Briggens Styrbords-Slup skulde bringe de Skibbrudne Frelsen; den Officer, der skulde føre Redningsbaaden, havde haft Hundevagten og var endnu til Køjs.

Paa Chefens Ordre sprang jeg ned i Officersmessen, hvorfra en lille Dør førte til Premierløjtnantens Lukaf.

En Banken. Et Svar. Den unge Officer, der laa i sin dybeste Søvn i sin varme Køje, er med faa Ord bekendt med Chefens Ordre; hurtig som Lynet er han ude, trækker i et Par Benklæder og en Jakke, og endnu inden Ordonnansen, der har vækket ham, er kommet op paa Dækket, springer Officeren forbi ham og er et Sekund senere i Fartøjet, hvor han, mens der fires af, spænder Redningsvesten omkring sig.

Under alt dette har der været travlt paa Dækket. Der hales op i Undersejls Givtove, og de klodsrebede Merssejl brases op, saa Briggen efterhaanden ligger nogenlunde stille, mens Redningsbaaden sættes i Vandet.

Afstanden mellem Briggen og Havaristen holdes temmelig stor for at undgaa Kollision med Vraggods, og vi ser, hvorledes den hvide Baad for kraftige Aaretag nærmede sig Vraget, mens den gynges voldsomt op og ned paa det oprørte Hav.

Der gaar nogle Minutter, saa er de derude; vi ser, hvor-

ledes de 4 første Skibbrudne kommer om Bord i Baaden — den 5te rører sig ikke, han *kan* eller *vil* ikke forlade det kæntrede Skib.

I Spænding ser vi en af vore, en ung rask Underofficer, i et Spring sætte fra Fartøjet og over paa Vraget; med Magt tvinger han den Skibbrudne til at slippe sit krampagtige Tag, og hjælper ham derpaa over i den frelsende Baad.

Nogle Øjeblikke efter er Baaden tilbage. Stive og krum-bøjede af Kulde og Væde hejses de Skibbrudne op fra Baaden. Fartøjet hejses, Farten sættes igen op, og vi sætter Kursen mod nærmeste Havn, en lille fynsk Købstad, for at landsætte den reddede Skibsbesætning.

Den var tysk. Skonnerten, der var Kaptajnens Ejendom, var kærtret ved 9-Tiden den foregaaende Aften. Ved 6-Tiden om Morgenen blev de taget om Bord i »Ørnen« efter saaledes at have tilbragt ca. 9 Timer paa Bunden af det kæntrede Skib.

Varme uldne Klæder, som de blev iklædt, et godt Maaltid og varm The bragte forholdsvis hurtigt de 5 Sømænd paa ret Køl igen.

Inden vi naaede Havn, var de alle oppe paa Dækket og havde faaet Piberne tændt, og da vor Chef havde faaet overgivet Søfolkene til den stedlige Konsuls Omsorg, var Begivenheden forbi for »Ørnen«s Vedkommende, saa den nu hurtigst mulig igen kunde sætte Kursen efter Aarhus.

Dagene i Aarhusbugten gik med Øvelser, Inspektion og Fester (vi fejrede den gamle Dronning Louises Fødselsdag), og en skønne Dag i Midten af September gik Turen hjemad til København.

Vejret var det finest mulige; en frisk Vind næsten lige agter ind; Himmel og Hav saa prægtigt blaa, som de netop kan være en Høstdag her i Danmark. Og hen over Havet fløj Briggen som en brusende Svane, alle Sejl sat til, ogsaa Læsejlene; og da vi naaede Aften laa »Ørnen« til Ankers i Øresund.

En Middagsstund; der var netop pebet til Skafning; paa Banjerne støjede Besætningen og raslede med Skaffebakker og andre Grejer.

Da ser vi Skibssergenten træde frem, bred og mægtig, med et Nummer af en Avis i Haanden. Han beordrer Stillehed; og alle lytter, mens han oplæser en Tak fra den reddede tyske Skibsbesætning, en hjertelig Tak til Officerer og Mandskab i Orlogsbriggen »Ørnen« for det udviste Mod ved Redningsarbejdet, for den gode og venskabelige Behandling, der var ydet de Skibbrudne fra enhver om Bord i »Ørnen«, en Tak for de gode Timer de havde tilbragt, mens de fik Lov til at være med *under Dannebrog*.

K. BRANDT KLIXBÜLL.

AGITÉR

for

Tilgang til Marineforeningen.